

MRF 2023.305

Miljø og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 30. oktober 2023, j.nr. 20/13154

Efter klage fra lodsejer blev fredningsnævnets tilladelse til kommunale plejeforanstaltninger i form af bl.a. træfældning på ikke-statsejet fredet areal i Natura 2000-område ophævet, idet fredningsnævnet ikke havde foretaget en selvstændig væsentlighedsvurdering efter habitatdirektivets art. 6, 12 og 13, men blot henvist til en af kommunen foretaget vurdering.

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, traf den 28. september 2020 afgørelse om tilladelse til gennemførelse af plejeforanstaltninger i form af bl.a. rydning af træer på dele af E's ejendom i medfør af plejebekendtgørelsens (2016/924) § 1, stk. 1. Ejendommen udgjorde omtrent 8,8 ha og bestod dels af arealer beplantet med træer, dels af græsarealer. En del af ejendommen samt omkringliggende arealer var omfattet af Natura 2000-område nr. 35, og to områder på ejendommen var registreret som § 3-beskyttet overdrev og hede. Hovedbestanddelen af ejendommen, herunder den del, hvor plejeforanstaltningerne skulle foretages, var omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 26. marts 2002 om fredning af Hald Sø, der bl.a. havde til formål at bevare og forbedre områdets naturhistoriske, naturvidenskabelige og landskabelige værdier, herunder især at synliggøre landskabets geologiske former. Tilladelsen til plejearbejdet var bl.a. meddelt på vilkår om, at arbejdet skulle udføres af to mand ad gangen etapevis over en periode på mindst tre år, samt at E skulle høres om, hvilke træer der ønskedes ladt tilbage. Plejen skulle udføres i henhold til en plejeplan for fredningen og en delplan for den konkrete del af ejendommen. Af delplanen fremgik, at der skulle ske rydning af træer, således at arealerne blev åbne og landskabets former tydeligt kunne ses, og da halvdelen af ejendommen ifølge fredningen skulle udgøre hede- og overdrevsareal. Fredningsnævnet havde ved afgørelsen lagt vægt på, at fredningen foreskrev naturpleje til gennemførelse af fredningens formål, samt at plejeforanstaltningerne ikke gik videre end nødvendigt og ikke ville indebære en forringelse af naturtyper og levesteder for arter, eller betydelig forstyrrelse af arter, som området var udpeget for, idet fredningsnævnet henviste til en vurdering foretaget af Viborg Kommune. Afgørelsen blev påklaget af E, der navnlig gjorde gældende, at plejeplanen var i strid med fredningens formål.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet lagde indledningsvis til grund, at plejen ikke ville medføre udgift, væsentlige gener eller tab for ejere eller brugere af ejendommen, da plejen udførtes af kommunen, samt at evt. udbytte ville tilfalde E. Videre lagde nævnet til grund som ubestridt, at der var udarbejdet og sendt en plejeplan til orientering til ejere og brugere, samt at kommunen havde varslet og orienteret E om, at E selv kunne have foretaget foranstaltningerne. Et enstemmigt nævn fandt, at plejeforanstaltningerne ikke var i strid med fredningsbestemmelserne, og fandt herefter anledning til at tage stilling til, om de varslede foranstaltninger burde gennemføres, jf. plejebekendtgørelsens § 1, stk. 1 og 5. Et enstemmigt nævn fandt, at der kunne være tale om et sådant tilfælde, at plejeforanstaltningerne burde gennemføres, da disse i overensstemmelse med fredningens formål ville synliggøre landskabets former og oprette hede og overdrev, men at dette forudsatte, at de ikke indebar en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som Natura 2000-området var udpeget for, jf. habitatdirektivets art. 6. Endvidere kunne plejeforanstaltningerne ikke gennemføres, såfremt de kunne ødelægge bl.a. yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, jf. habitatdirektivets art. 12 og 13. Herefter ophævede og hjemviste klagenævnet fredningsnævnets afgørelse, idet klagenævnet fandt, at vurderingen efter habitatdirektivets art. 6, 12 og 13 skulle foretages af fredningsnævnet selv, og at denne vurdering ikke var at anse for foretaget ved den blotte henvisning til en væsentlighedsvurdering (habitat-screening) foretaget af Viborg Kommune. Nævnet bemærkede, at fredningsnævnet ved fornyet behandling skulle foretage en selvstændig vurdering af, om det ansøgte var i overensstemmelse med habitatreglerne, navnlig med henblik på indvirkningen på bilag IV-arten flagermus og det nærliggende Natura 2000-område.

Kommentar: Det er ikke almindeligt, at der klages over fredningsnævnets tilladelse til kommunens afgørelser om plejeforanstaltninger på et fredet området efter plejebekendtgørelsen (2016/924), hvorefter kommunen kan gennemføre pleje af fredede arealer, hvis foranstaltningerne ikke er i modstrid med fredningens formål, men det samtidig fremgår, at såfremt ejer og bruger ikke meddeler samtykke, træffes afgørelse af fredningsnævnet, og denne afgørelse kan efter bekendtgørelsen påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, hvilket har opsættende virkning. Fredningsnævnets tilladelse til plejeforanstaltninger er omfattet af habitatdirektivets regler om projekter, uanset at dette ikke fremgår af habitatbekendtgørelsen, hvilket er forklaringen på, at klagenævnet i denne afgørelse har henvist direkte til habitatdirektivet. Med afgørelsen understreges samtidig, at habitatdirektivets regler om vurdering af påvirkning af Natura 2000-områder og bilag IV-arters levesteder også kan påberåbes af lodsejeren i relation til plejeforanstaltninger, og at fredningsnævnet i den sammenhæng ikke kan nøjes med at henvise til kommunens vurdering, jf. ligeledes **MRF 2023.303 Mfk**, hvilket har baggrund i EU-Domstolens dom i sag C-461/17, *Holohan*, og hertil Pagh: Tfm 2020, s. 3. Afgørelsen illustrerer samtidig på sin egen måde, at fredningsnævnet ikke var fortrolig med, hvordan reglerne i habitatdirektivet skulle anvendes, og hvem der skulle foretage vurderingerne. Dette hænger bl.a. sammen med, at der i naturbeskyttelsesloven og habitatbekendtgørelsen fortsat savnes bestemmelser om, at fredninger efter naturbeskyttelsesloven er omfattet af habitatdirektivets regler, som det ligeledes fremgår af **MRF 2022.203 Mfk** om udvidelse af fredning på Amager Fælled og **MRF 2023.157 Mfk** om fredning af Tempelkrog Nord.

Ophævelse og hjemvisning af afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltninger inden for fredning i Viborg Kommune

20/13154

Miljø- og Fødevarerklagenævnet har truffet afgørelse efter plejebekendtgørelsens 1, stk. 5,[1] jf. § 5, stk. 3, jf. naturbeskyttelseslovens § 43.[2]

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, afgørelse af 28. september 2020 om gennemførelse af plejeforanstaltninger på matr.nr. [m1], beliggende [a1], 8800 Viborg, og hjemviser sagen til fornyet behandling ved fredningsnævnet.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales.

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet[3] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[4] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, der i overensstemmelse med § 78, stk. 3, har behandlet sagen i nævnets læge afdeling 10, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Afgørelsen er den 15. november 2020 påklaget til Miljø- og Fødevarerklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har navnlig anført, at

- plejearbejdet ikke er begrundet i fredningens formål,
- plejearbejdet vil ødelægge eksisterende natur,
- plejearbejdet vil fælde træer, der fungerer som afskærmning og læhegn, og
- der vil blive fældet træer, som endnu ikke er klar til salg.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1. Ejendommen/området

Ejendommen matr.nr. [m1], er på ca. 8,8 ha og består dels af åbne græsarealer, dels af arealer beplantet med træer, særligt langs ejendommens yderkanter. I ejendommens sydvestlige hjørne ligger en samlet bygningsmasse på 644 m² ifølge BBR. Et areal cirka midt på ejendommen er registreret som beskyttet overdrev efter naturbeskyttelseslovens § 3, og der er registreret et mindre hedeareal ved ejendommens nordvestlige hjørne.

Området omkring ejendommen består hovedsageligt af åbne mark- og græsarealer med spredt bebyggelse og beplantning.

En del af ejendommen og de omkringliggende arealer er omfattet af Natura 2000-område nr. 35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker (habitatområde nr. 35). På ejendommen er delområderne A, D og E efter plejeplanen delvist omfattet af Natura 2000-området.

Hovedparten af ejendommen – herunder det areal, hvor plejeforanstaltninger skal foretages – er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 26. marts 2002 om fredning af Hald Sø – området i Viborg og Karup Kommuner. Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets naturhistoriske, naturvidenskabelige og landskabelige værdier, herunder navnlig at sikre og synliggøre landskabets geologiske former. Fredningen har endvidere til formål at bevare og forbedre de kulturhistoriske og rekreative værdier i området, samt at regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold. Fredningen indeholder blandt andet bestemmelse om rydning af træer på en række arealer og udarbejdelse af en plejeplan for området.

2.2. Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, har den 28. september 2020 truffet afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltninger i form af rydning af træer mv. i fire delområder på ejendommen.

I delområde A skal en skråning helt ryddes for træer, idet enkelte ene dog kan lades tilbage. I delområde B ryddes et hedeareal for al opvækst af vedplanter bortset fra 1 eller 2 træer eller buske. I delområde C ryddes træer, og kun enkelte markante ege m.fl. lades tilbage. Der kan lades flere træer tilbage bagerst på arealet, hvorimod fronten mod ageren ryddes helt. I delområde D ryddes skovfyr, så kun en række gamle ege står tilbage på arealet. Den resterende del af arealet ryddes for opvækst af vedplanter, mens enkelte tjørn lades tilbage. Et sidste delområde, E, skal først være ryddet i 2030, hvorfor fredningsnævnet ikke har fundet grundlag for at træffe afgørelse herom.

Tilladelsen til plejearbejdet er meddelt på vilkår af, at arbejdet udføres af højst to mand ad gangen etapevis over en periode på mindst tre år, samt at lodsejerne skal meddeles en plan for arbejdet og høres om, hvilke træer, de ønsker ladt tilbage.

Viborg Kommune har den 2. april 2020 ved fremsendelsen af sagen til fredningsnævnet oplyst, at plejen skal udføres i henhold til en plejeplan for fredningen og en delplan for den konkrete del af ejendommen. Af delplanen fremgår det bl.a., at der skal ske rydning af træer, så arealerne bliver åbne og landskabets former ses tydeligt, og da halvdelen af ejendommen skal være hede/overdrevsareal ifølge fredningen.

Viborg Kommune har videre oplyst, at kommunen har hørt klager om foranstaltningerne ad flere omgange fra september 2015, og at kommunen den 13. august 2018 fastsatte en frist til 1. november 2018 for klagers eventuelle egen gennemførelse af plejearbejdet. Da der i februar 2020 fortsat ikke var foretaget rydning af arealerne, kontaktede kommunen fredningsnævnet med henblik på at få en afgørelse om, at kommunen som plejemyndighed kan gennemføre foranstaltningerne. Det er kommunens opfattelse, at plejeforanstaltningerne bør gennemføres i fuldt omfang for at opfylde fredningens formål.

Fredningsnævnet har den 25. august 2020 foretaget besigtigelse af ejendommen med deltagelse af klager samt repræsentanter for Friluftsrådet og Viborg Kommune.

Klager oplyste under besigtigelsen, at klager ikke ønsker rydning af træer på ejendommen. Plejeplanen bør efter klagers opfattelse genovervejes, da rydning af træer ikke stemmer overens med forebyggelse af klimaforandringer og fremme af biodiversitet. Klager anførte, at klager er blevet vildledt, da de ikke er blevet oplyst om muligheden for at søge deres ejendom undtaget fra fredningen, og da kommunen efter klagers opfattelse har oplyst, at langt det meste bevoksning kunne blive stående, samt at klager ville blive inddraget i processen. Klager anførte videre, at plejeplanen er i strid med fredningens formål, som er hensynet til geologien, der vil lide skade ved træfældning, da bl.a. afrundede sten vil slås i skår. Derudover er området ikke oprindeligt landskab, men en tidligere grusgrav. Ifølge klager havde arealet på fredningstidspunktet været urørt skov i 50 år, og havde ikke karakter af overdrev på fredningstidspunktet. På nuværende tidspunkt er arealerne dækket af 70 år gamle selvsåede træer. Herudover anførte klager, at beplantningen skærmer for indblik og fungerer som læhegn for klagers dyrehold, samt at mange af træerne endnu ikke har opnået en dimension, der vil give en fornuftig indtjening ved fældning. Kommunen har ifølge plejeplanen mulighed for, men ikke pligt til, at foretage arbejdet, der i stedet bør vente, til klager pga. alder fraflytter ejendommen, formentlig om 10-15 år. Endelig har kommunen ifølge klager allerede fjernet træer uden at kontakte eller informere klager, og uden at klager har modtaget udbytte fra fældningen.

Viborg Kommune anførte under besigtigelsen, at formålet med fredningen og den tilhørende plejeplan er, at man skal kunne se landskabets udformning. Kommunen kan rydde alle træerne på en gang eller som udtynding i etaper over 3 år, så der er bedre mulighed for, at træerne opnår en størrelse, hvor det giver økonomisk mening at fælde dem. Lige nu står træerne så tæt, at de ikke har gode muligheder for vækst. Overskuddet ved salg af træerne vil gå til lodsejerne. Kommunen anførte videre, at der mangler lysåbne områder i Danmark, hvor de mest pressede arter i landet findes.

Fredningsnævnet har ved sin afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningerne lagt vægt på, at fredningens § 9 foreskriver naturpleje til gennemførelse af fredningens formål, og at de i pleje- og handlingsplanen beskrevne foranstaltninger opfylder fredningens formål. Fredningsnævnet har endvidere lagt vægt på, at de beskrevne plejeforanstaltninger ikke ses at gå videre end nødvendigt for at opfylde fredningens formål, og at udsættelse af plejeforanstaltningerne vil stride mod hensynet til at sikre og synliggøre de landskabelige værdier inden for fredningen. Endelig har fredningsnævnet efter Viborg Kommunes vurdering lagt til grund, at udførelsen af plejeforanstaltningerne ikke vil indebære forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for.

2.3. Klagens indhold

Klager har hovedsageligt henvist til sine bemærkninger under fredningsnævnets besigtigelse. Hertil har klager suppleret, at den aktuelle sag er anderledes end andre fredningssager, da der ikke ønskes indgreb i en eksisterende fredning, men derimod en ny fredning, der kræver fjernelse af eksisterende natur.

Herudover har klager anført, at der ikke er lagt tilstrækkelig vægt på den vildledning, klager angiver at have oplevet fra myndighedernes side. Klager har navnlig henvist til, at klager aldrig er blevet informeret om, at det var muligt at få arealer ud af fredningen, selvom dette ifølge klager har været muligt for andre lodsejere. Derudover har klager ikke haft nogen indflydelse på plejeplanen på trods af, at klager oplyser at være blevet stillet dette i udsigt.

Endelig er det klagers opfattelse, at klagers ønsker bør tillægges større vægt, da landskabet vil have samme udseende om 25 år, som det har i dag. Det vil ikke forringe området geologi, hvis træerne først fjernes, når klager ikke længere ejer ejendommen.

3. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger og afgørelse

I sagens behandling har Miljø- og Fødevarerklagenævnets medlemmer deltaget: Klaus Meinby Lund (formand), fhv. landsdommer Eva Staal og landsdommer Olaf Tingleff og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1. Miljø- og Fødevarerklagenævnets bemærkninger

3.1.1. Det retlige grundlag

Ifølge plejebekendtgørelsens § 1, stk. 1, kan kommunalbestyrelsen gennemføre plejeforanstaltninger på fredede, ikke statsejede arealer, når dette tjener til opnåelse af formålet med fredningen og ikke strider mod fredningsbestemmelserne. Foranstaltningerne kan gennemføres med ejers og brugers samtykke eller efter tilladelse fra fredningsnævnet, jf. stk. 5.

Det følger af plejebekendtgørelsens § 1, stk. 2, at pleje efter stk. 1 skal udføres, så det ikke medfører udgift, væsentlige gener eller tab for ejer eller bruger.

Ifølge plejebekendtgørelsens § 1, stk. 3, skal kommunalbestyrelsen for arealer, der ønskes plejet efter stk. 1, udarbejde en plejeplan, der omfatter hele eller nærmere afgrænsede dele af det fredede areal. Plejeplanen skal indeholde en beskrivelse af den naturtilstand, der ønskes opretholdt eller genskabt, og en beskrivelse af de foranstaltninger, der sigter mod opnåelse af fredningens formål. Planen sendes til ejere og brugere af de omfattede ejendomme til orientering.

Plejebekendtgørelsens § 1, stk. 4, fastsætter, at kommunalbestyrelsen, inden den gennemfører plejeforanstaltningerne, skal underrette ejer og bruger om disse og om, at ejer eller bruger selv kan foretage de pågældende plejeforanstaltninger inden for en nærmere angiven frist. Fristen fastsættes under hensyntagen til plejeforanstaltningernes karakter samt muligheden for at indpasse plejen i ejendommens almindelige drift. Såfremt ejer eller bruger selv vil foretage plejen, skal dette meddeles kommunalbestyrelsen inden 4 uger fra underretningens modtagelse.

Ifølge plejebekendtgørelsens § 1, stk. 5, kan ejer eller bruger, inden for samme frist som nævnt i stk. 4, sidste pkt., fremsætte eventuelle indsigelser mod de varslede foranstaltninger. Såfremt der ikke opnås enighed om disse, foranlediger kommunalbestyrelsen foranstaltningerne forelagt for fredningsnævnet, som træffer afgørelse om gennemførelse af plejeforanstaltningerne.

Ejendommen er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af 26. marts 2002 om fredning af Hald Sø – området i Viborg og Karup Kommuner. En del af ejendommen ligger inden for Natura 2000-område nr. 35 Hald Ege, Stanghede og Dollerup Bakker (habitatområde nr. 35), herunder er delområderne A, D og E efter plejeplanen delvist omfattet af Natura 2000-området.

Fredningen er inddelt i en række områdetyper, hvor de berørte arealer er markeret som *hede, overdrev og andre udyrkede arealer*, jf. fredningskortet. Hertil er en række træer – delområde E i forhold til plejeforanstaltningerne – markeret på fredningskortet som *nåleskov som ryddes*. Derudover er en del af ejendommen markeret som *ager i omdrift*, dog ikke de berørte arealer.

Om fredningens formål fremgår følgende af fredningsbestemmelserne:

”§ 1. Fredningens formål

Fredningen har til formål, at bevare og forbedre de naturhistoriske, naturvidenskabelige og landskabelige værdier, som området rummer, herunder navnlig at sikre og synliggøre områdets geologiske værdier.

Fredningen har endvidere til formål at bevare og forbedre de kulturhistoriske og rekreative værdier samt at regulere offentlighedens ret til færdsel og ophold i området.”

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet følgende:

”§ 2. Bevaring af området m.v.

Fredningsområdet skal bevares i dets nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved en dispensation efter § 12.

§ 3. Arealernes drift

a. Ager.

Arealerne, som på fredningskortet er vist med signaturen *ager i omdrift*, må anvendes til landbrugsdrift som hidtil, herunder gødes og sprøjtes inden for lovgivningens almindelige rammer.

Tilplantning med juletræer eller andre flerårige, træagtige afgrøder må ikke finde sted.

Der må ikke etableres nye læhegn. Eksisterende læhegn kan vedligeholdes, dog således at nåletræ ved udskiftning skal erstattes af løvtræ.

Fredningen er ikke til hinder for, at arealerne kan udgå af omdrift og henligge udyrkede.

[...]

c. Hede, overdrev og andre udyrkede arealer.

Arealerne, som på fredningskortet er vist med signaturen *hede, overdrev og andre udyrkede arealer*, må ikke tilplantes, omlægges, indtages i omdrift eller gødskes. På overdrev må gødskning dog ske i hidtil begrænset omfang. Sprøjtning mod tidsler, brændenælder, bjørneklo samt i tilfælde af akutte insektangreb på husdyr er tilladt.

De træbevoksede arealer, der på fredningskortet er vist som nåleskov eller løvskov, der forlanges ryddet, skal ryddes ved omdriftsalder eller senest i år 2030. Dog skal fremtidige overdrevsarealer i Kapeldalen og i Dollerup Bakker syd for Hald Sø ryddes senest 5 år efter denne afgørelse. Det samme gælder læhegn, som skal fjernes ifølge fredningskortet. Ved rydningen af træbevoksede arealer kan enkelte træer og grupper af træer blive stående, når det ikke strider mod hensynet til synliggørelsen af områdets geologiske former. Nærmere bestemmelser herom fastsættes i plejeplanen, jf. § 9.

Ved plejen af arealerne skal det i øvrigt tilstræbes, at uønsket opvækst fjernes ved rydning, slåning eller afgræsning.

[...]

§ 9. Naturpleje

Til opfyldelse af fredningens formål kan der foretages naturpleje. Skov- og Naturstyrelsen foretager pleje af de statsejede arealer inden for fredningen.

Viborg Amt foretager pleje af de ikke statsejede arealer.

Der nedsættes et plejeudvalg på 6 medlemmer, bestående af en repræsentant for hver af de to plejemyndigheder, en repræsentant for Viborg Kommune samt tre repræsentanter for de private lodsejere. En repræsentant fra Karup Kommune deltager i plejeudvalgets møder, når der skal drøftes emner, der vedrører arealer beliggende i kommunen.

Plejeudvalget er rådgivende for plejemyndighederne og skal have forelagt endelig *plejeplan og handlingsplan* til udtalelse.

For de ikke statsejede arealer udarbejder Viborg Amt en langsigtet overordnet *plejeplan*. I planen skal indgå principper for forskellige rydningsgrader, og det skal fremgå, at foryngelse af løvtræer ikke må ske ved renafdrift, men skal ske ved hugst – plukhugst eller lignende – der sikrer en langsom afvikling.

Endelige plejeplaner sendes til alle lodsejere efter at have været forelagt plejeudvalget.

På grundlag af plejeplanen udarbejder plejemyndigheden en detaljeret *handlingsplan*. Den skal indeholde de anlægs- og vedligeholdelsesarbejder og den naturpleje, som skal udføres i det følgende år. For de ikke statsejede nåletræsarealer, der efter fredningsbestemmelserne skal ryddes, skal handlingsplanen angive i hvilket omfang rydning skal ske. Nåletræ kan bibeholdes i større eller mindre grupper i det omfang det ikke strider mod hensynet til synliggørelse af områdets geologiske former.

Planen skal ledsages af en oversigt over de foranstaltninger, der påtænkes udført senere, således at den detaljerede handlingsplan og oversigten i alt dækker en periode på mindst 3 år. Efter at have været forelagt plejeudvalget sendes plan og oversigt til alle berørte lodsejere.

Viborg Kommune har som plejemyndighed ret til uden udgift for ejerne at udføre naturpleje efter plejeplanens retningslinjer på ikke statsejede arealer til opfyldelse af fredningens formål. Der kan som led i plejen f.eks. ske fjernelse af træbevoksning, herunder selvsåninger, afbrænding, høslet eller lignende. Der kan også foretages oprensning af søer og vandhuller og ske frilæggelse af kulturspor.

I det omfang et forhold ikke er reguleret i foranstående driftsbestemmelser, jf. § 3, kan ændring af bevoksningsforholdene kun ske i form af naturpleje som anført i denne bestemmelse.

Der henvises i øvrigt til de almindeligt gældende regler for plejen, for tiden Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 551 af 22. juni 1992. Herfra skal særlig fremhæves, at der – inden plejearbejder udføres – skal gives ejerne af de ikke statsejede arealer mulighed for selv at udføre plejearbejdet inden for en nærmere fastsat frist. Såfremt der opstår uenighed mellem lodsejer og plejemyndighed om plejens udførelse, skal sagen forelægges Fredningsnævnet til afgørelse. Fredningsnævnets afgørelse kan påklages til Naturklagenævnet af ejeren og af Viborg Amt inden 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.

Såfremt ejeren af et ikke statsejet areal afstår fra selv at udføre plejearbejdet, tilfalder de skovede effekter Viborg Amt. Dog skal et eventuelt overskud i forbindelse med plejen tilfalde ejeren.”

3.1.2. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Miljø- og Fødevareklagenævnet lægger til grund, at plejen ikke vil medføre udgift, væsentlige gener eller tab for ejere eller brugere af ejendommen. Nævnet har lagt vægt på, at plejen ifølge ansøgningen skal udføres af Viborg Kommune, at et eventuelt udbytte vil tilfalde ejendommens ejer, og at der i både ansøgningen og vilkårene for tilladelsen er foreskrevet en række foranstaltninger til mindskning af gener ved plejearbejdet, navnlig etapevis udførelse med kun to mand ad gangen.

Nævnet lægger endvidere til grund som ubestridt, og i overensstemmelse med det oplyste i ansøgningsmaterialet, at der er udarbejdet og sendt en plejeplan til orientering af ejere og brugere, samt at Viborg Kommune har varslet plejeforanstaltningerne og orienteret ejeren om, at ejeren selv kan foretage foranstaltningerne.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at plejeforanstaltningerne ikke er i strid med fredningsbestemmelserne. Nævnet skal derfor tage stilling til, om de varslede foranstaltninger bør gennemføres, jf. plejebekendtgørelsens § 1, stk. 1 og stk. 5.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der kan være tale om et sådant tilfælde, at plejeforanstaltningerne bør gennemføres. Nævnet har lagt vægt på, at plejeforanstaltningerne vil synliggøre landskabets former i overensstemmelse med fredningens formål, og at der vil blive oprettet hede/overdrev på arealer, der i fredningen er angivet hertil. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at udsættelse (midlertidigt) vil hindre opfyldelsen af fredningens formål, samt risikere at skabe præcedens for udsættelser begrundet hovedsageligt i private forhold.

I overensstemmelse med habitatdirektivets art. 6 må plejeforanstaltningerne kun gennemføres, hvis de ikke indebærer forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som Natura 2000-området er udpeget for.

I overensstemmelse med habitatdirektivets art. 12 og 13 må plejeforanstaltningerne ikke gennemføres hvis de kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i direktivets bilag IV, litra a, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i direktivets bilag IV, litra b, i alle livsstadier.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver og hjemviser afgørelsen til fornyet behandling ved Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del. Nævnet har lagt vægt på, at vurderingen efter habitatdirektivets art. 6, 12 og 13 skal foretages af fredningsnævnet selv, og det er nævnets opfattelse, at denne vurdering ikke kan anses for foretaget ved den blotte henvisning til væsentlighedsvurdering foretaget af Viborg Kommune. Ved den fornyede behandling skal fredningsnævnet foretage sin egen selvstændige vurdering af, om det ansøgte er i overensstemmelse med habitatdirektivets art. 6, 12 og 13, herunder navnlig det ansøgtes indvirkning på eventuelle bilag IV-arter (særligt flagermus) og arter på udpegningsgrundlaget for det nærliggende Natura 2000-område.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at der efter nævnets foreløbige vurdering kan være tale om et sådant tilfælde, at plejeforanstaltningerne bør gennemføres, forudsat at der ved fredningsnævnets fornyede vurdering af foranstaltningernes påvirkning af Natura 2000-område og bilag IV-arter ikke findes forhold i strid med habitatdirektivets art. 6, 12 og 13.

Det understreges af Miljø- og Fødevarerklagenævnet, at der ikke med denne afgørelse er taget endeligt stilling til, hvorvidt foranstaltningerne bør gennemføres.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet bemærker, at Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, ikke pålægges at offentliggøre denne afgørelse, jf. plejebekendtgørelsens § 6, stk. 4, da Miljø- og Fødevarerklagenævnet sender afgørelsen til sagens parter og offentliggør den på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside, hvorfor yderligere offentliggørelse findes ufornuddent.

3.2. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse

Miljø- og Fødevarerklagenævnet ophæver Fredningsnævnet for Midtjylland, vestlig del, afgørelse af 28. september 2020 om gennemførelse af plejeforanstaltninger på matr.nr. [m1], beliggende [a1], 8800 Viborg, og hjemviser sagen til fornyet behandling ved fredningsnævnet.

[1] Bekendtgørelse nr. 924 af 27. juni 2016 om pleje af fredede arealer og tilsyn.

[2] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.

[3] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet og forskellige andre love.

[4] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

Sag:

20/13154

Dato:

30. oktober 2023.

Emner:

NBL - fredningso...

Highlight: Vis/skjul highlight

Miljø- og Fødevareklagenævnet (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/>) •
Nævnenes Hus • Toldboden 2 • 8800 Viborg • Tlf. nr.: 72 40 56 00 • CVR: 37795526 • mfkn@naevneneshus.dk
(<mailto:mfkn@naevneneshus.dk>)
Tilgængelighedserklæring (<https://www.was.digst.dk/mfkn-naevneneshus-dk>)